Zera Shimshon

by Rabbi Shimshon Chaim Nachmani zt"l Published Mantua 1778*

Chapter VI: Toldot (Gen. 25:19-28:9)

Essay 4. Was David bloodthirsty?

ַלְקוּט עַל פָּסוּק "נַיִּשְׁלַח נַיְבִיאֵהוּ וְהוּא אַדְמוֹנִי", כְּיוֹן שֶׁרָאָה שְׁמוּאֵל אֶת דָּוִד אַדְמוֹנִי נִתְיָיֵרֵא אָמַר זֶה שׁוֹפֵה דָּמִים כְּעֵשָׂו, אָמַר לוֹ הקב"ה עֵשָׁו מִדַּעַת עַצְמוֹ הוּא הוֹרֵג אֲבָל זֶה מִדַּעַת סַנְהָדְרִין הוּא הוֹרֵג עכ"ל. קַשָּׁה וְכִי לֹא הָיָה לוֹ להִיוֹת כָּה וָהַלֹא כְּתִיב בְּדָוִד "כִּי דָּמִים רַבִּים שָׁפַרָתָּ", שֶׁהָיָה לוֹ לַעֲשׁוֹת הַרְבֵּה מִלְחָמוֹת עַם אוֹיְבָיו וּ

Yalkut Shimoni, on the verse in which the prophet, Samuel, meets David and is commanded by G-d to anoint him as the future king, "So they sent and brought him. He was ruddy-cheeked, bright-eyed, and handsome. And the L-rd said, 'Rise and anoint him, for this is the one.' "¹ "When Samuel saw that David was ruddy, he was afraid and said: 'This one will shed blood, like Esau.' The Holy One, Blessed be He, said to him, 'Esau killed at his own initiative, but this one kills at the initiative of Sanhedrin.' "²

This is difficult to understand. Wasn't it supposed to be this way? After all, it is written about David: "You have shed much blood."³ He was supposed to fight many wars with his enemies, so "what happened to him,"⁴ to Samuel, to be afraid?

ַוְיֵשׁ לוֹמִר שֶׁזֶּה הָאַדְמִימוּת אֵינוֹ סִימָן שֶׁיִהְיֶה שׁוֹפֵה דָמִים לְבַד, אֶלָּא שֶׁמִזְגוֹ רַע, כִּדְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ עַל פָּסוּק "וַיַּצֵא הָרָאשוֹן אַדְמוֹנִי" שֶׁשֶׁתָה כָּל דָם נִידָּתָה, וְלָכֵן כְּשֶׁרָאָה שְׁמוּאֵל אֶת דָּוִד אַדְמוֹנִי נִתְיָירֵא וְאָמַר, אַף כִּי הָאֱמֶת הוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ לַעֲשוֹת הַרְבָּה מֵלְחָמוֹת, עַם כָּל זָה לֹא הָיָה לוֹ לִיטַנֵּף וּלְטָמֵא נִשְׁמָתוֹ כְּעֵשָׁו בְּדָם נִידָּה, כְּמו לוֹ הקב"ה עַשָּׁו מִדַעַת עַצְמוֹ וָכוּי.

One can say that this redness is not necessarily a sign that he is a bloodshedder, but rather that his nature is bad, as is stated in the Midrash on the verse, "The first one emerged red, like a hairy mantle all over; so they named him Esau,"⁵ which explains that in the womb, Esau drank all the blood of her menstruation,⁶ i.e., he absorbed the moral contamination from his mother, creating a violent nature. Therefore, when Samuel saw that David was ruddy, he became afraid and said: "Even though the truth is that he will have to engage in many wars,

^{*} English translation: Copyright © 2024 by Charles S. Stein. Additional essays at <u>https://www.zstorah.com</u> ¹ I Sam, 16:12.

² Yalkut Shimoni, parashat Toldot, remez 110:24; Yalkut Shimoni on Nach 124:9; Gen. Rabbah 63:8.

³ I Chron. 22:8.

⁴ Ex. 32:1, 32:23.

⁵ Gen. 25:25.

⁶ Yalkut Shimoni, parashat Toldot, remez 110:25.

nonetheless, he should not stain and defile his soul like Esau, with the blood of menstruation." The word "ruddy" alludes to this. The Holy One, Blessed be He, responded to him: "Esau killed at his own initiative, etc."

ַנְעֲדַיִין קַשָּׁה מַה תַּירוּץ הוּא זָה וְלָמָה שָׁתָה דָּוִד דָם נִידָה, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּלְעוֹלָם לֹא שָׁתָה, וְלָמָה קַרְאוּ "אַדְמוֹנִי" מִשׁוּם דְּאָמְרִינַן בְּמִדְרָשׁ פָּרָשַׁת תַּזְרִיעַ עַל פָּסוּק "חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׁיתָ עִמָּדִי", אֵם שֶׁל אַשָּׁה מָלָא דָם עוֹמֵד וּמִמָּנוּ יוֹצֵא לְמָקוֹר נִידָּתָה, וּבְרָצוֹנוֹ שָׁל הקב"ה הוֹלֶכֶת טִיפָּה שֶׁל לְבָנוֹת בְּתוֹכוֹ וּמִיָּד הַנָּלָד נוֹצָר ע"כ. וּבְסַפֶּר עֲשָׁרָה מַאֲמָרוֹת (מַאֲמָר חַקוֹר דִין ח"ג פ' עֲשִׁירִי) שָׁל הקב"ה הוֹלֶכֶת טִיפָּה שֶׁל לְבָנוֹת בְּתוֹכוֹ וּמִיָּד הַנָּלָד נוֹצָר ע"כ. וּבְסַפֶּר עֲשָׁרָה מַאֲמָרוֹת (מַאֲמָר חַקוֹר דִין ח"ג פ' עַשִּׁירִי) כָּתַב שְׁנָפָשׁ דָּוִד הָיָתָה מִתְקַשָּׁה לְצָאת לְהָתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתָה טִיפָּה שָׁמָתוּ וּזָדָי הַיָּרָי בְּכוֹס אַחַר, וְהַקַב"ה בִּישְׁרוֹ הַיָּיָה מַתְקַשָּׁה לָיָתָרָ וּמָיָד הַנָּלָד נוֹצָר ע"כ. וּבְסַפָּר עֲשָׁרָה מַאָמָרוֹת (מַאֲמָר חַקוֹר דָין ח"ג פ' עֲשִׁירִי) כָּתַב שֶׁנֶּפָשׁ דָּוִד הָיָתָה מִתְקַשָּׁה לָצָאת לְהַתְלַבֵּשׁ בָּאוֹתָה טִיפָּה שָׁמָיָם, וְשָׁמִיר הַיָּר כָּתַב שֶׁנֶּכָּש דָּוָד הָיִתָּה מַתְקַשָּה לְצָמוּר זְרָדָל גַעָּמָר וֹמָיָד מָבָירָין אַרָרין אַבּין מָרָין מָשוֹים דָאָמָרין וּרָבוּ

Yet this remains difficult: What kind of answer is this, and why did David drink the blood of menstruation? One can say that he never actually drank it, and so why is he called "ruddy," because it is said in the Midrash, parashat Tazria on the verse, "You created life and kindness for me"⁷: "A woman's womb is filled with blood, and from there it emerges and goes to the place of her menstruation. By the will of the Holy One, Blessed be He, a white drop goes and falls inside it; immediately the fetus is formed."⁸

In the book Asara Ma'amarot (Ma'amar Chakor Din, part 3, section 10) it is written that although Yishai and his wife had many children, he began to have concerns about whether his grandfather Boaz had been correct to marry Ruth, the convert from Moab. Yishai thought that perhaps he was unworthy to remain married to his wife, and he planned to instead have a child with his maidservant. However, she secretly switched places with his wife, and she became pregnant. At this point, the soul of David was struggling to emerge and to be clothed in that drop that his father had sowed when he was drinking from one cup, i.e., having relations with his wife, but directing his eyes and heart towards another cup, i.e., thinking that he was with his maidservant. The Holy One, Blessed be He, informed [David's soul] that his father was a completely righteous man and that all his actions were for the sake of Heaven, and assured him that, regarding his mother, that the offense she committed, tricking Yishai by changing places with the maidservant, was done for the sake of Heaven.

וזו היא כּנָונַת הַמִדְרָשׁ הַנֵּה כּּל הַנּוֹלָדִים נוֹצְרִים מִיָּד שֶׁנִזְרְעוּ וְאֵינָם מִתְעַכְּבִים כְּלוּם תּוֹדְ אוֹתוֹ דָם נִידָּה שֶׁבְּתוֹדְ הָאָם שֶׁל הָאשָׁה, אַבָל דָּוִד שֶׁנְּתְעַכֵּב שָׁם הַרְבָּה לְפִי שֶׁהָיְתָה נַפְשׁוֹ מִתְקַשָּׁה לְצַאת לְהַתְלַבֵּשׁ וְכוּ', עַל כֵּן קַלְטָה הָטִיפָה אוֹתוֹ הַצָּבע אַדְמוֹנִי וְהָיָה דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁשָׁתָה אוֹתוֹ דָּם, וְהָאֱמֶת הוּא שָׁלָא שָׁתָה כְּלוּם, שֶׁלְאחֵר שֶׁנְּקוָהָה הַטִּיפָה גווֹצַר הַנָּלָד וּנְכָּבִשׁ מְהַיָּה בָּכָּשׁ בָּאוֹתָה הַטִּיכָה הַנָּשָּׁה אַיָּלא שָׁתָה כָּלוּם, שָׁנְאַחֵר שָׁנָכְנְסָה הַנֶּפָשׁ בָּאוֹתָה הַטִיכָּה נוֹצַר הַנִּלָד וּנְסָבִשׁ בְּטִיבָּה שֶׁנָּש בָּאַם הָאשָׁה, מה שָׁאַין כַן עַשָּׁו שָׁאַף לְאחֵר שָׁנְכְנָסָה הַנֶּפָשׁ בְּטִיבָּה שֶׁלוֹ שָׁתָה מַרְצוֹנוֹ דָם נִדָּתָה שָׁ וּנְסָבִישׁ הַכִי הוֹרֵג נְמֵי מִדַּעַת עַצְמוֹ, מַה שָׁאֵין כֵּן עַשָּׁו שָׁאַף לָאחֵר שָׁנֹש בְּעָים הַנָּכָש

And this is the meaning of the Midrash: Here, all the beings that are born are immediately created as soon as they are sown, and they do not delay at all within the menstrual blood of the mother. However, regarding David—whose soul was delayed there for a long time because it was struggling to emerge and be clothed—the drop he absorbed took

⁷ Job 10:12.

⁸ Lev. Rabbah 14:9.

on a reddish hue from the *niddah* blood because of the delay, and it appeared as though he had drunk that blood. But the truth is that he drank nothing, for after the soul entered that drop, the fetus was formed and separated from the blood that was in the mother. This is not the case with Esau, who, even after the soul entered his drop, willingly drank his mother's menstrual blood. Therefore, he killed by his own will, whereas David, who absorbed the color unwillingly, killed by the authority of the Sanhedrin.

אָכָל עַדִיין קָשָׁה וַהַלּא אַף דָּוִד הָרָג שָׁלֹא בְּסַנְהָדְרִין, דְאָמְרינַן בְּמַסֶּכָת שַׁבָּת פֶּרָק ה' שֶׁהָיָה לו לָדוּן אָת אוּריָיה בְּסַנְהָדְרין וְלֹא דָנּוּ. וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁבְּעָקֶר הַדִּין אִם מוֹרֵד בַּמַלְכוּת צָרִיהְ לְדוּנוֹ בְּסַנְהָדְרין אוֹ לָאו, מִצִינוּ מַחָלוֹקֶת בֵּין תּוֹסָפוֹת וְהָרַמְבָּ"ם, שָׁמִדְּבְרֵי הָרַמְבָּ"ם (בְּפֶרֶק ג' מֵהלְכוֹת מְלָכִים) נִרְאָה דְּלֹא בָּעֵי סַנָהָדְרין פְּלָל, שָׁבָּתב סְתָם, יֵשׁ לְמֶלֶה רְשׁוּת לְהוֹרְגוֹ, וּמִדְבְרֵי מִמִדְבְרֵי הָרַמְבָּ"ם (בְּפֶרֶק ג' מֵהלְכוֹת מְלָכִים) נִרְאָה דְּלֹא בָּעֵי סַנְהָדְרין פְּלָל, שָׁבָּתב סְתָם, יֵשׁ לְמֶלֶה רְשׁוּת לְהוֹרְגוֹ, וּמִדְבְרֵי תּוֹסָפּוֹת בְּסַנְהָדְרין (דָּף ל"ו') נְרָאֶה דְּסְבִירָא לְהוּ דְצָרִיהְ לְדוּנוֹ בְּסַנְהָדְרין אָלָא דָּיוֹנ וּמִסְפוֹת בְּסַנְהָדְרין (בָּרָ ל"ו') נְרָאָה דְסְבִירָא לְהוּ דְצָרִיהְ לְדוּנוֹ בְּסַנְהָדְרין אָלָא דְיוֹני בְסַנְהָדְרין כָּלָל, וְהַצָּיבי מִיתוֹת בַּית דִין וְעִי"ש. וּמַעַהָּה אֶפְשָׁר לוֹמר שֶׁדָוד עָשָׁה מִסְבָרָת הָרַמְבָּים דְאַצִין צָריה לְזוּנוֹ בְּסוּנָדְרין כָלָל, וְהָנָבִיא הוֹכים מִיתוֹת בַּית דְין וַעִי"ש. וּמַעַהָּה אָפָשָׁר לוֹמר שָׁדָוד עָשָׁה מִישָׁה בְסַבָרָת הָרַמָים בָּא הוֹינָים בְיּאָר חַיָּבָיא הוֹי הָדָין אָרוּהַיָר בַיּמְכָרון אָרין אָרָדוּ לָבָהָים הָבָירָא לְהוּ דְעָיָים בּיָת הָיזָרָת מָיוּנִים בּיּוּ דָין מִישָּים בּאַנָה אָרָים הַיּרָים בּיּבָרָר הַיּצָים בּיוּת בָּים מִישָּרָה בָירָא בָיָשָׁים בּסְבָרָת מָדִים בְיּשָׁר מָעִים בּיוּד וַמִישָּה שָׁרָה בְיוּים בִיין הַיּבָים בְיּדָר מָים בִירָבָים מִישָּבָר בָים בְיָה בָים בְיָרָים בְיָהָה בָּסְבָרָרים בְיָה בָים מִישָּר בָיעָר בָינָד הַישָּבָים בְּקרִים הַיּרָים בּיּים בְיּדָר בָים בְּעָם בִים בְּשָּה בָים בְידָר בָים בָירָה בָיסָרָרים בָים בָרָידָרים בָירָד בּיד מָרוּה בָרָריה שָּרָים בְירָה בְיןין בָים בּירָה בָירָים בְיָרים בָירָה בָים בְירָה בָירָי בּיידָים בּיים בּינוּ בַיבָיה בָרָים בָירָים בְירָים בְיּים בָים בָיר בּיים בּירָים בְירָים בְיקרָין מָהַירָם בּיבָירָה בָירָשָים בָירָים בָיין בָיים בָירָים בָיים בָרָים בָיים בָיים בָיים בָייר בָייוּים בָיים בָי בּיים בָּים בָיים ב

But it is still difficult, and in fact, for even David killed someone without the Sanhedrin's approval, as it is said in tractate Shabbat, chapter 5 (56a), that he should have judged Uriah in the Sanhedrin, but they did not judge him. It can be said that in principle, if someone rebels against the monarchy, it is a question whether they should be judged by the Sanhedrin or not. We find a disagreement between Tosafot and the Rambam on this matter. From the words of the Rambam (in chapter 3 of the Laws of Kings, halacha 8), it appears that he does not require the Sanhedrin at all, as he writes generally that the king has the authority to kill him. But from the words of Tosafot in tractate Sanhedrin (page 36a, commentary on the word "Rabba"), it appears that they hold that the person should be judged by the Sanhedrin, but we do not judge him as we do with other capital offenders by the court. See there.

And now, it is possible to say that David acted according to the opinion of the Rambam, who holds that there is no need for him to be judged by the Sanhedrin at all.

However, the prophet rebuked him, saying that he should have considered the view of Tosafot, in order to save the life of a Jew, as it is written, "the assembly shall decide between the slayer and the blood-avenger in such cases; The assembly shall protect the killer from the blood-avenger, and the assembly shall restore him to the city of refuge to which he fled, and there he shall remain until the death of the high priest who was anointed with the sacred oil."⁹ But in any case, it is not considered that he killed by his own will, but rather that he believed the law to be such.

⁹ Num. 35:24–25.

וּבְזָה יוּבַן הַפָּסוּק "אַת אוּרָיָה הַחָּתִּי הַכִּיתָ בַחָּרָב", וְלָמָה דַּוְקֵא בְּחָרָב, כְּדֵי לְהַרְאוֹת שֶׁהָיָה מוֹרֵד בַּמַלְכוּת שֶׁדִּינוֹ ליהָרֵג בְּחָרָב דַּוְקָא כְּמוֹ שֶׁפָּסק שָׁם הָרַמְבָּ"ם, וְלָמָה לֹּא חָשׁשְׁתָּ לִסְבָרָת הַתּוֹסָפוֹת כְּדֵי לְהַצִּיל נֶפֶשׁ, צָרִידְ לוֹמַר שֶׁהוֹאִיל שֶׁהּטַעַם שְׁמוֹרֵד בְּמַלְכוּת חַיִּיב מִיתָה הוּא מִפְּנֵי שֶׁזּלְזֵל בִּכְבוֹדוֹ שֶׁל מְלֶדָ, הוּא הַדִּין שָׁאֵין לוֹ לְמֶלֶד לְעָלוּ לְצַעִיה לִיקּח אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁהָיָה כְּבָר מְעוּבֶּרֶת מִמֶּנּוּ, הָיָה לָדְ בַּרְבוֹדוֹ שֶׁל מֶלֶדָ, הוּא הַדִין שָׁאַין לוֹ לְמֶלֶד לְזַלְזַל בְּעַצְמוֹ, וְכָאן שֶׁפּוָונַת דָּוָד הָזְתָה לִיקּח אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁהָיתָה כְּבָר מְעוּבֶרֶת מִמֶּנּוּ, הָיָה לְדְ בּוֹשֶׁת פָּנִים לְדוּנוֹ בְּסַנְהָדְרין. אָבָל מַאי טַעֲמָא "אֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחָרָב בְּנִי עַמוֹן" שָׁשָׁם עַבוֹדָה זַרָה הַיָּה תַקוּק עַל אוֹתַה הַחָּנִים

With this, we can understand the verse in which Nathan criticized David: "You have struck Uriah the Hittite with the sword; you took his wife and made her your wife and killed him by the sword of the Ammonites."¹⁰ David ordered Uriah to the frontlines against the Ammonites, where it was almost certain that he would be killed, as indeed happened. Why did he kill him specifically with the sword? To show that he was rebelling against the monarchy, and his punishment was to be killed by the sword, just as the Rambam rules there.

Why didn't you consider the view of Tosafot, in order to save a life? We must say that since the reason a rebel against the monarchy is sentenced to death is because he has belittled the honor of the king, it follows that the king himself should not belittle his own honor. Here, since David's intent was to take the wife of Uriah, who was already pregnant with his child, it would have been a disgrace to David to judge [Uriah] in the Sanhedrin. But why is it that Nathan criticized David by saying, "you killed him by the sword of the Ammonites." Because [the sword] had idolatry engraved on it, as is stated in the Zohar:

On each of the swords of the children of Amon, a crooked serpent was engraved, an image of a dragon, which is their idol. The Holy One, Blessed be He, said, you have empowered that abomination. For when the children of Amon killed Uriah together with many of the children of Yisrael, the sword of the children of Amon grew strong at that time, and much strength was added to that idol and abomination.

- Zohar II:107a

אָמָנָם עֲדִיין יֵשׁ לְדַקְדֵּק בִּסְבָרָת הָרַמְבָּ"ם הַנּזְכָּר לְמַעְלָה, דְּהָא מִדְּהוֹכִים הַנָּבִיא לְדָוִד עַל זֶה שְׁמַע מִינּה שֶׁהַדִין הוּא שֶׁצָרִידְ לְדוּנוֹ בַּפּנְהָדְרִין. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָכָא שָׁאנִי, שֶׁאוּריָה לא נִתְכַּנִון כְּלָל לְמְרוֹד בְּמַלְכוּת וּמִשׁוּם הָכִי הָיָה צָרִידְ לְדוּנוֹ בְּסַנְהָדְרִין אִם נְקָרָא מוֹרֵד בַּמַלְכוּת אוֹ לא, וּכְשָׁאנֵי, שׁאוּריָה לא נִתְכַּנֵון כְּלָל לְמְרוֹד בְּמַלְכוּת וּמִשׁוּם הָכִי הָיָה צָרִידְ לָדוּנוֹ בַּסַנְקָרִין מִם נְקָרָא מוֹרֵד בַּמַּלְכוּת אוֹ לא, וּכְשָׁאנֵי אוֹמְרִים שֶׁיֵשׁ רְשׁוּת לְמֶלֶדְ הַיְונוּ הֵיכָא שֶׁמְכַנִּין וַדָּאי למְרוֹד בּוֹ. וּמִשַּעַם זֶה אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁהוּצְרֵדְ שְׁלֹמה לְהוֹסִיף חוֹמֶר הַשְׁבוּעָה עַל צִיוּוּי לְשָׁמְעִי, כְּדֵי שָׁיִהָםיֵיב מִיתָה אַף אָם יַעֲבוֹר בְּלָא כּוּוּנַת מֶרֶד, כְּמוֹ שֶׁבָּעָק כָן הָיָה הַמַעֲשָׁה.

However, there is still a question on the reasoning of Maimonides mentioned above, for the prophet rebuked David for this, which implies that the law is that he should have been judged by the Sanhedrin. It can be said that here it is different, since Uriah did not intend to rebel against the monarchy at all. Therefore, it was necessary to judge him in the Sanhedrin to determine whether he could be considered a rebel against the monarchy or not. When we say that the king has the authority to kill, this applies only when the person is clearly intending to rebel.

¹⁰ II Sam. 12:9.

For this reason, it can be said that Solomon had to add the severity of the oath to the command to Shimei, so that he would be liable for death even if he transgressed without the intent of rebellion, as in fact happened in this case. This refers to I Kings, chapter 2, where David explained that Shimei had insulted him,¹¹ but then upon later meeting him, David swore that he would not [personally] have him killed. However, at the end of his life, David instructed his son, Solomon, to take revenge for him, saying: "So do not let him go unpunished; for you are a wise man and you will know how to deal with him and send his gray hair down to Sheol in blood."¹² Solomon ordered Shimei to move to Jerusalem and remain there, but after 3 years Shimei left. When he returned, Solomon had him executed.¹³

וְזֶהוּ מַשְׁמָעוּת הַכָּתוּב "וְעַתָּה אַל־תְּנַקֵּהוּ", וְקֵשֶׁה דְּאֵיהְ מְצַוֶּה לוֹ שֶׁלֹּא יְנַקָּהוּ וְהָא אָם לֹא יִמְצָא עַוְלָתָה בּוֹ אָי אָפְשָׁר לוֹ לְהַמִיתוֹ, וְעַל זֶה תֵּירֵץ, "כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה", אֲבָל הוּא אֵינוֹ אִישׁ חָכָם וְלפְעָמִים יִהְיֶה תּוֹעֶה בְּשׁוֹגֵג, כְּמוֹ שֶׁכְּבָר חֵטָא וְזלְזַל בְּדָוִד, וּגְמִירִי אֵין אָדָם חוֹטֵא אֶלָּא אָם כֵן נְכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, וּ"מַה־שֶׁהָיָה הוּא שֶׁיהָיֶה" כִּי "עַוֹוֹנֹתִיו יִלְפְּדָנוֹ".

This is the meaning of the verse, "So do not let him go unpunished." This is difficult to understand, for how can he command that he not be absolved, when if no guilt is found in him, it is impossible to kill him? About this, it is explained, "You are a wise man," but Shimei is not a wise man, and sometimes he may err unintentionally, as he already sinned and insulted David. We learn that a person does not sin unless a spirit of folly enters him.¹⁴ "What has been will be,"¹⁵ for "the wicked man's sins will trap him."¹⁶

אי נָמֵל בְּזֶרֶך אַחֶרֶת, דְּהַגַּה נֶחֶלְקוּ רַשִׁ"י וְר"ת, דְרַשִׁ"י אוֹמֵר שֶׁהַגֵּט כְּרִיתוּת שֶׁהָיָה כּוֹתֵב אִישׁ לְאשְׁתוֹ הָיָה עַל תְּנָאי אִם יָמוּת בְּמַלְחָמָה, וְר"ת סוֹבֵר שֶׁהָיָה גַּט גָּמוּר בְּצִנְעָא. וּבְעַל חִידּוּשִׁי אַגָּדוֹת תֵּירֵץ לָמָה לֹא דָנוּ בְּסַנְהָדְרין אַליבָּא דְרַשִׁ"י דְאָמַר יָמוּת בְמַלְחָמָה, וְר"ת סוֹבֵר שֶׁהָיָה גַּט גָּמוּר בְּצַנְעָא. וּבְעַל חִידּוּשִׁי אַגָּדוֹת תֵּירֵץ לָמָה לֹא דָנוּ בְּסַנְהָדְרין אַליבָּא דְרַשִׁ"י דְאָמַר יָמוּת בְמַלְחָמָה, וְר"ת סוֹבֵר שֶׁהָיָה גַּט גָּמוּר בְצַנְעָא. וּבְעַל חִידּוּשִׁי אַגָּדוֹת תֵּירֵץ לָמָה לֹא דָנוּ בְּסַנְהָדְרִין אַלִיבָּא דְרַשִׁ"י דְאָמַר שָׁהַגַּט הָיָה עַל חָנָאַי אָם יַמוּת בְמַלְחָמָה, שָׁהָיה גַט הָזָה בָּזוּת הַירִץ לָמָה לֹא דָנוּ בַעַקיקין אַליה בְּמָלַחָמָה, שָׁהַגַט הָיָה עַל חָנָאַי אָם יָמוּת בְמַלְחָמָה, שָׁאם הָיָה בַּסַנְהָדָרין אוֹתוֹ בְּסַנְתַיקוּת וּאַהָיה גַט לְמַפְרֵע מִפְּנֵי שָׁלֹא הָיָה מַת בְמַלְחָמָה, שִׁהַגַט הָיָה גַי הוֹתוֹ בְעַקיבוין לֹא הָיָה דָין עָליבּא אַרָּגַר אַ הָרָרָר הַבָּגַי הַסָּרָתָה, שִׁיּתוּ בְמַלְחָמָה, שָׁהַר שָּהַגַט הָיָרין אוֹתוֹ בְעָקיבוּיוֹם בּאַיה אַה היוּה הַיָה עַל חָנָא הַין הַגַאי אָם יוּתָב אַיעָר אַגָּעָר אַהַין הַין בּעַקימָה, וּצוּגע אָם יַמוּת בְמַלְחָמָה, שָׁאוֹם הַיָּיר אַיָם הייז הַנוּבי בַעָקימָר, בַין הַיַבּא דָבוּיי הַיאַה בינ שָּהוֹשָרין בּסוּגָרָין אַר הַיָּקוּיי הַין הַיָּאוֹת בַיוּנָאי אַם ימוּוּת בַאוּשָעוּאַי בּין הייוּגע בּאַי בּין בּין בּין אַיוּין בּאַי בּא בַין הַיַין בּאַין הַיַין בּין בּין בּיין דּין בּעַר מָיָה בּין אַין אוּין בּאַין היין בּעַרָיזין בּעַר בּאַין בּין דָין בּין בָרָא בּין שָּרָין בּין דָין אַין בּאַין היין בּין בּיָעָין העַין היין בּיעָר ביוּין באַיען איין בּיא הַיָה בּא אָרָיע איים בּיען אַיעוּען בּיא גָין בעין בּין בּעַין גיין בּעַקיקיען גיין בעַען אַיען גיען גיין בעוּיעַין גיין בעַר געיק געין בּיא גָין בּין אַין בּאַין בּיין בּיין ביין אַין גיין גיין בעין ביין גען גיין בעין ביין בעין גיען גיין בעַיען גיען גיין בעין ביין גיען גיין גיין גיין בעין גיין גען גיין גיין בעַעַקיעין גיען גיין גיען גיין גיין גיין בעין גיע

Alternatively, it can be explained in another way. Behold, Rashi and Rabbeinu Tam disagree—Rashi says that the bill of divorce that a man wrote to his wife was conditional, that if he dies in battle, it would take effect. But Rabbeinu Tam holds that it was a complete bill of divorce, written secretly.¹⁷

And the author of *Chiddushei Aggadot*, i.e., the Maharsha, explained why they did not judge him in the Sanhedrin according to Rashi, who says the bill of divorce was conditional on his death in battle. He said that if they had judged him in the Sanhedrin, the bill of divorce would not have been valid retroactively, because he did not die in battle. But according to Rabbeinu Tam, who says it was a complete bill of divorce, one can say they did not judge him in the Sanhedrin so that they would not say they acted indirectly against him.

¹¹ As related in II Sam. 16:13.

¹² I Kings 2:9.

¹³ I Kings 2:36–46.

¹⁴ Sotah 3a.

¹⁵ Eccl. 1:9.

¹⁶ Prov. 5:22.

¹⁷ Shabbat 56a, commentary on "Get".

ּוּבְזֶה נְפָרֵשׁ הַפָּסוּק, "אֵת אוּרִיָּה הַחִתִּי הַכִּיתָ בַחֶרָב", וְלָמֶה בְּחֶרָב, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה מוֹרֵד בְּמַלְכוּת, "וְאֶת־אִשְׁתּוֹ לָקַחְתָּ לְד לְאַשָּׁה", דְּמַשְׁמָע כְּבָר לְקָחָה אֲפִילוּ קוֹדֶם שֶׁיָמוּת אוּרִיָּה, שְׁמַע מִינַּה דְּסְבִירָא לָךְ כְּפֵירוּשׁ ר"ת שֶׁהַגֵּט הָיָה גֵּט גָמוּר, וְאָם כֵּן לַמָּה "וְאֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמוֹן" דְּנָרְאָה דִסְבִירָא לָךְ כְּפֵירוּשׁ רשׁ יִהָה גַּט גָמוּר לָמָה "וְאֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְנֵי עַמוֹן" דְּנָרְאָה דִסְבִירָא לָדְ כְּפֵירוּשׁ רשׁי דְהָגָת הָיָה גַט,

With this, we can explain the verse of Nathan's criticism: "You have struck Uriah the Hittite with the sword"—and why with the sword? Because he was a rebel against the monarchy. "You took his wife and made her your wife"—which implies that he already took her even before Uriah died. From this, we can infer that you follow the explanation of Rabbeinu Tam, that the bill of divorce was a complete bill of divorce.

But if so, why is it that "you killed him by the sword of the Ammonites"? This suggests that you follow the explanation of Rashi, that the bill of divorce was conditional, that if he dies in battle, it would be valid, but if not, it would not be valid. For this reason, you killed him with the sword of the Ammonites. Thus, you acted in a way that contradicts itself, whether according to Rashi or according to Rabbeinu Tam.

* * *